

Nr 82.

Av herrar **Staxäng** och **Norup**, om anslag till effektivisering av inspektionen av elevmejerierna, m. m.

I bilaga till 1942 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, har departementschefen under punkt D 25 föreslagit riksdagen att under anslagstiteln: »Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor» för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag å 7.000 kronor. Härjämte skulle enligt propositionen för samma ändamål tagas i anspråk en reservation å anslaget för löpande budgetår å 5.000 kronor.

Den lägre mejeriundervisningen bedrivs för närvarande dels vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, och dels vid tre skolor, förlagda till Fellingsbro, Dvärsätt och Röbäck. Anslaget till Alnarp återfinnes under annan anslagstitel. Det är här undervisningen vid Fellingsbro, Dvärsätt och Röbäck det gäller. Från Alnarp utexamineras årligen 50 mejerister. Från de tre övriga skolorna kunna sammanlagt 36 mejerister årligen utexamineras. Sistnämnda tre skolor kunna emellertid icke längre anses motsvara de krav på fackutbildning, som genom mejerihanteringens rationalisering numera måste ställas på mejeriernas ledande personal, mejeriföreståndare och produkttillverkare. För inträde i Alnarps skolan kräves fyra års allsidig mejeripraktik. För de tre övriga skolorna har två års praktik ansetts tillräcklig. Själva undervisningen vid Alnarp står därjämte på en betydligt högre standard än vid de övriga mejeriskolorna. Alnarpsinstitutets lärarkrafter äro fast anknutna till mejeriskolan. De övriga skolorna disponera däremot icke över någon fast anställd huvudlärare. Ledande män inom svensk mejerihantering äro också i allmänhet av den åsikten, att dessa lägre mejeriskolor för närvarande icke äro till gagn för näringsgrenen i fråga. Fast hellre måste det anses till förfång för mejerihanteringen, att fackutbildad personal med så ojämn praktisk erfarenhet och kompetens som vad nu är fallet kan anställas för samma tjänster inom landets mejerier.

De senare årens utveckling har ävenledes medfört att det årliga behovet av fackutbildad mejeripersonal avsevärt minskat. De 50 mejerister som årligen utexamineras från Alnarp täcka helt det nuvarande behovet. Mejeriskolorna i Fellingsbro, Dvärsätt och Röbäck synas också utan olägenhet för mejerihanteringen kunna omedelbart nedläggas. Denna åsikt delas jämväl av ledningen för Alnarps mejeriskola. Styrelsen för Svenska mejeristföreningen har också i skrivelse till jordbruksministern den 17 mars 1941 gjort framställning härom. Ett nedläggande av ifrågavarande skolor skulle ej heller bereda några särskilda kostnader eller svårigheter ur personalsynpunkt. Inga lärarkrafter äro nämligen

fast knutna till skolorna eller för sitt uppehälle beroende av lärarverksamheten vid desamma.

I propositionen säger sig departementschefen vilja framdeles efter ytterligare övervägande anmäla för Kungl. Maj:t frågan huruvida en utredning rörande den lägre mejeriundervisningen bör igångsättas. Av vad ovan anförts torde emellertid framgå, att ett nedläggande av ifrågavarande skolor icke behöver anstå till dess en eventuell utredning av den lägre mejeriundervisningen i dess helhet framdeles kommer att påbörjas.

Det belopp på sammanlagt 12.000 kronor vilket enligt propositionen skulle tas i anspråk för nu ifrågavarande ändamål synes emellertid icke böra fränhändas mejeriundervisningen utan i stället komma till användning för annat ändamål till undervisningens fromma. Sedan år 1938 är elevundervisningen vid mejerierna underkastad viss reglering. En av lantbruksstyrelsen tillsatt mejerielevnämnd fungerar sedan år 1939. Nämndens arbete har hittills endast omfattat att efter ansökan granska och såsom elevmejeri godkänna olika mejeriföretag, varjämte nämndens ordförande fört viss statistik över det årliga antalet elever vid mejerierna. Nämnden har emellertid nyligen framhållit nödvändigheten av att elevutbildningen organiseras på ett bättre och mera rationellt sätt än vad nu är fallet. Nämnden har därvid även uttalat att förutsättningen för ett gott resultat av elevutbildningen är, att en viss central övervakning och ledning av densamma anordnas. Detta uppdrag torde lämpligen kunna anförtros åt Alnarps mejeriskola men kommer givetvis att medföra vissa kostnader.

Inom den norrländska mejerihanteringen önskar man ofta med hänsyn till de speciella förhållandena i Norrland anställa mejerister, vilka erhållit sin elevutbildning i Norrland. Det har därför på sina håll ansetts som ett speciellt norrlandsintresse att särskilt skolorna i Dvärsätt och Röbbäck bibehölles. Fortbildningen av de norrländska elevmejerierna torde emellertid kunna bättre tillgodoses genom att även dessa elever beredas tillfälle att genomgå Alnarps mejeriskola. Härför erfordras emellertid statsbidrag till resekostnader åt ifrågavarande elever. Särskilt därest anslag för detta ändamål kommer att beviljas, torde representanterna för den norrländska mejerihanteringen icke kunna förväntas ha något att erinra mot att skolorna i Dvärsätt, Röbbäck och Fellingsbro nedläggas.

Den sammanlagda kostnaden för den effektiviserade inspektionen och resebidragen torde kunna beräknas till i runt tal 12.000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att det under punkt D 25 under nionde huvudtiteln föreslagna anslaget å 7.000 kronor icke tages i anspråk för i propositionen angivna ändamål samt

att samma belopp jämte den reservation å 5.000 kronor, vilken beräknas uppkomma å anslaget för löpande budgetår, eller tillhoppa 12.000 kronor, såsom reservationsanslag av riksdagen ställes till för-

fogande för effektivisering av inspektionen av elevmejerierna samt resebidrag åt elever från norra Sverige, vilka vunnit inträde vid Alnarps mejeriskola.

Stockholm den 20 januari 1942.

Ernst V. Stazäng. Sam. B. Norup.